ÅRSPLAN FOR SMIEHAVNA GÅRDSBARNEHAGE

VIRKSOMHETSPLAN 2026 – 2027

Adresse
Smiehavna Gårdsbarnehage AS
Gamle Bjørndalvei 5 3243 Kodal

Tlf
+47 33 44 28 20

E-post
post@smiehavna.no

Org.nr
999 339 573 MVA

INNHOLD

VIRKSOMHETSPLAN for SMIEHAVNA GÅRDSBARNEHAGE

1.0 VELKOMMEN

2.0 RAMMEBETINGELSER FOR BARNEHAGEN

3.0 BARNEHAGENS MÅLSETTINGER

4.0 BARNEHAGENS PEDAGOGISKE INNHOLD

5.0 FAGOMRÅDENE

6.0 DIVERSE INFORMASJON

1.0 VELKOMMEN

1.1 Historie

Bjørndal er en gammel gård. Den første eieren vi finner navnet på het Jon. Han er nevnt i en skatteliste fra 1528. I 1662 ble gården delt mellom to brødre. Da ble også framhuset delt og hver del flyttet til ny tomt og senere bygget på.

Det gamle framhuset på Øvre Bjørndal brant ned til grunnen i 1970. Det var ett av Andebus eldste bolighus. Man vet ikke når det opprinnelige huset var bygd, men den eldste delen var altså fra før 1662. Mye historie ble borte, og det er et vemodig tap for familien.

Gården ble i mange generasjoner drevet allsidig med ku, gris, høner, poteter, gras, korn, kålrot, linproduksjon osv. I skogen ble det drevet fram tømmer. Før den første traktoren kom til gården, i 1950, var det hestene som tok de tyngste takene. Fra 1961 til 1967 ble jordene og uthusa på Nedre Bjørndal leid inntil, slik at det i en periode var en ganske stor enhet, etter datidens målestokk.

Husdyrholdet ble avviklet i 1968. Da mente Stortinget at det var bortkastet å ha husdyr på "flatbygdene". Der burde det dyrkes korn og oljevekster, slik at vår selvforsyningsgrad på matvarer kunne øke. Denne politikken hadde sine svakheter, og det kom en del husdyr tilbake til distriktet igjen. På Bjørndal drev en tidligere generasjon med slaktegrisproduksjon fra 1984 og fram til eierskifte i 2001, da neste ledd ønsket å starte barnehage. Smiehavna Gårdsbarnehage åpnet dørene i 2003. I 2026 har det igjen vært eierskifte på gården, og neste generasjon har overtatt gårdsdriften.

I dag er det ingen husdyrproduksjon på gården, med unntak av de dyra vi har for barnehagens del. Dyreslag og antall varierer noe, men vi har gjerne høner, ender, kaniner, minigris, geiter og hester. I tillegg har vi i perioder gris og sau. På innmarka dyrker vi korn og gras, og i skogen tar vi ut tømmer og ved. Vi har et flisfyringsanlegg som vi forsøker å "fôre" med trevirke fra egen skog. Varmtvann fra dette forsyner både barnehagen og de andre bygningene med varme.

1.2 Hvorfor gårdsbarnehage?

Det å få tilbringe barneåra sine i et aktivt gårdsmiljø gir minner for livet. Det er stadig færre som får denne muligheten, og gårdene preges mer og mer av krav til effektivitet og spesialisering. Ved å drive en gårdsbarnehage ønsker vi å tilby barna nettopp disse gode, livsnære opplevelsene som natur og landbruk kan gi.

Hovedkonseptet er at barn skal få trygge, gode opplevelser i nærkontakt med dyr og natur. Vi tror at denne rammen gir de beste forutsetninger for å lære verdier, kunnskaper og ferdigheter for hele livet. Respekt for liv, kunnskap om matens opprinnelse, utfordrende utemiljø, oppleve årstidsvariasjonene i full bredde, se kyllinger bli klekket og dyr bli født, er viktige stikkord. I tillegg tar vi selvfølgelig inn over oss det som samfunnet, gjennom sin lovgivning, setter som mål for barnehagens innhold.

Da vi bestemte oss for å starte barnehage, ble det fort bestemt at den måtte ha sin base i gårdens bryggerhus. Bak bryggerhuset ligger en stor hamnehage som strekker seg helt ned til Skorgeelva. Dette har vært beiteområde for både kuer, hest og gris. Området har også vært yndet lekeplass i mange generasjoner. Inne på beitet lå den gamle smia. Derfor het denne hamnehagen Smiehavna, som altså ble navnet på barnehagen. Det inngjerdede uteområdet omfatter også "Satraet" (sagtraet), som var det jordet man måtte krysse for å komme ned til saga, som lå nede ved elva. Denne saga fikk sin kraft fra vannmassene som passerte vår og høst.

Drivkraften bak å satse på barnehage er først og fremst et ønske om å tilby barn gode, spennende gårdsopplevelser. Vi tror at de, nettopp innenfor denne rammen vil kunne høste verdier, kunnskaper og ferdigheter som de vil ha glede av hele livet. I tillegg handler dette selvfølgelig om arbeidsplasser og økonomi. Tradisjonelt landbruk gir ikke lenger det inntektsgrunnlaget som trengs, og mange tar seg derfor arbeid utenfor gården. Vårt forsøk på å øke gårdens inntjeningsevne er altså å tilby barnehageplasser.

Vi er klar over at landlige omgivelser og tilrettelagte bygninger ikke nødvendigvis betyr at barn har det godt. Det er viktig for oss å skape et miljø preget av trygghet for både barn, foreldre og ansatte. Der mennesker føler seg trygge utvikles det kreativitet, initiativ og gode relasjoner. Vår visjon er derfor: Jeg kan når jeg er trygg.

Øvre Bjørndal ligger på vestsiden av Skorgeelva, mellom Vonheim og Kodal kirke. Velkommen til oss!

1.3 Hva er en årsplan?

Årsplanen er det dokumentet som skal hjelpe barnehagen til å nå målsettingene som er nedfelt i barnehageloven og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Den skal dokumentere hva vi gjør og hjelpe oss med vurderingene i ettertid. Dokumentet skal videre gi foreldrene innsyn og påvirkningsmuligheter, samt være et informasjonsdokument for kommunen og andre samarbeidspartnere. Årsplanen vedtas av samarbeidsutvalget. Vi har valgt å dele årsplanen i to: En virksomhetsplan som redigeres når det er behov for det, og avdelingsvise aktivitetsplaner som fornyes hvert år.

2.0 RAMMEBETINGELSER FOR BARNEHAGEN

2.1 Organisering

Administrasjon:
Smiehavna Gårdsbarnehage er en privat barnehage med tre eiere: Torger B. Bjørndal, Inger Grete Rotli og Per Ivar Bjørndal. Inger Grete fungerer som assisterende styrer og tar en stor del av administrasjonsarbeidet. Per Ivar har vært styrer fra oppstart i 2003 og fram til 2022, da Birgitte Kløw Askedalen overtok som styrer.

Smiehavna Gårdsbarnehage er medlem av Private Barnehagers Landsforbund og er knyttet til deres tariffavtale.

2.2 Avdelingsinformasjon

Marihøna: 0-2 år, småbarnsavdeling med 24 plasser.

Humla: 3-6 år, 18-24 plasser.

Barkebilla: 3-6 år, 18-24 plasser.

Personale vil variere noe, men består i hovedsak av styrer og styrerassistenter, pedagogiske ledere, barnehagelærere uten lederansvar, barne- og ungdomsarbeidere samt assistenter.

2.3 Personalsamarbeid

Personalet er i utgangspunktet tilknyttet hver sin avdeling. Det er imidlertid viktig for oss at vi fungerer som en samlet barnehage med gode samarbeidsrutiner, kjennskap til hverandres barn, har samkjørt grensesetting og veiledning av barna, og muligheter til å dra veksler på hverandres kvaliteter. I tillegg til det uformelle samarbeidet har vi følgende regelmessige møter:

Ukentlig:	Morgenmøte:	Ped. ledere/barnehagelærere, styrer, evt eier. Kort info, vikarløsninger, praktiske utfordringer.
Månedlig:	Ledermøte:	Ped. ledere, styrer, eiere. Info, drøftinger, planlegging, vurdering, innkjøp osv.
4-6 ggr årlig:	Fagmøte:	Alle barnehagelærere med og uten lederansvar samt styrer. Pedagogisk veiledning, planlegging, vurdering.
	Fagarbeidermøte:	Fagarbeidere og assistenter. Pedagogisk veiledning, planlegging, vurdering.
6 ggr årlig:	Personalmøte:	Alle ansatte. Info, referater, veiledning, planlegging, vurdering, HMS, barnehagebasert kompetanseutvikling m.m.

2 ggr/ mnd:	Avdelingsmøte:	Personalet på avdelingen. Veiledning, planlegging, evaluering, refleksjon m.m.
Planleggingsdager, 5 dg pr år:		Alle ansatte. Planlegging, evaluering, vurdering, faglig utviklingsarbeid.
Medarbeidersamtaler, 2 pr år:		Alle har en samtale med styrer, og en fagsamtale med sin ped.leder. Dialog om trivsel og samarbeid, arbeidsoppgaver og utviklingsmuligheter.

2.4 Kompetanseutvikling

Det er et mål at vi skal utvikle oss sammen som en lærende organisasjon og utvikle vår pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Vi forholder oss aktivt til Kompetanseplan for Sandefjordsbarnehagene 2026-2027 og deltar på fagsamlinger og nettverk i regi av kommunen. I samarbeid med barnehagemyndigheten og USN vil vi i år tilegne oss mer kunnskap om pedagogisk analyse og ASK, Alternativ Supplerende Kommunikasjon. Dette blir en del av arbeidet når vi nå fortsetter å iverksette Standard for et likeverdig og tilrettelagt barnehagetilbud i Sandefjord kommune, med hovedvekt på tema Inkluderende fellesskap. Målet er at alle barna våre og familiene deres er inkludert og deltar i barnehagens demokratiske fellesskap.

Vi forsøker å benytte oss av en del offentlige kompetansemidler og legger i stor grad til rette for videreutdanning. I den grad vi har kapasitet, blir ansatte også tilbudt eksterne kurs. Vi har en fagarbeider som utdanner seg til barnehagelærer gjennom ABLU, Arbeidsplassbasert Barnehagelærerutdanning ved USN, over 4 år. En pedagogisk leder tar videreutdanning i logopedi.

Vi etterstreber et arbeidsmiljø preget av god dialog og åpenhet for å veilede hverandre i hverdag og møtevirksomhet. Avdelingslederne har spesielt ansvar for å veilede personalet på sin avdeling.

2.5 Samarbeid med foreldre / foresatte

Barnehagelovens formålsbestemmelse slår fast at barnehagen, i samarbeid med hjemmet, skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Dette samarbeidet skjer både i formelle og uformelle sammenhenger.

Det uformelle samarbeidet skjer i den daglige bringe- og hentesituasjonen. Viktige beskjeder utveksles, og kanskje noen ord om hvordan barnet har det, hva det er opptatt av o.l. Vi forsøker å dokumentere barnets liv i barnehagen ved å bruke bilder, fortellinger, vise fram ting som er laget osv.

Vi har noen faste tilstelninger gjennom året som familien inviteres til, som for eksempel Solsikkefest, Luciafeiring og sommeravslutning. Som del av arbeid med et trygt og godt barnehagemiljø legger vi i tillegg opp til noen ettermiddager med foreldrekaffe hvor foreldregruppa kan bli bedre kjent.

Dugnadsarbeid i barnehagen er også en type uformelt samarbeid hvor foreldrene får muligheten til å bidra med praktisk arbeid for at barnehagetilbudet skal bli så godt som mulig.

Det formelle samarbeidet består av følgende:

Foreldremøte høst og vår:	Alle foreldre / foresatte og ansatte. Info i plenum, dialog og årsplanarbeid avdelingsvis. Faglig tema på vårens foreldremøte.
Foreldreråd:	Foreldrerådet består av alle foreldrene i barnehagen. Disse velger ut representanter til samarbeidsutvalget, SU.
Samarbeidsutvalg, SU:	Foreldrerepresentanter, ansatte og eier sitter i SU som er bindeledd mellom foreldre og barnehage. Drøftinger, godkjenning av årsplan og andre viktige føringer. 2-3 møter per år.
Oppstart, tilvenning:	Besøksdager i forkant av oppstart. I utgangspunktet 3 dagers tilvenning med korte dager og tett foreldresamarbeid, og oppstartssamtale basert på fast mal.
Foreldresamtale:	Samtale mellom personalet og foreldre/foresatte, i enerom. Barnets utvikling og trivsel, foresattes tilbakemeldinger m.m. 2 ganger per år eller oftere ved behov.
Overgang barnehage – skole:	Se pkt. 4.9.
Brukerundersøkelse:	Foreldreundersøkelsen i barnehage, årlig, via Utdanningsdirektoratet.

2.6 Samarbeid med andre instanser

- Sandefjord kommune, kommunale og private barnehager og skoler i nærmiljøet.
- Tibir foreldreveiledning: Psykisk helse barn og unge, Sandefjord kommune.
- Helsestasjonen utfører deler av 4-årskontrollen i barnehagen, med samtykke.
- Pedagogisk-psykologisk tjeneste, barneverntjenesten, NAV, Den norske kirke.
- I enkelttilfeller: Logoped, fysioterapeut, Habiliteringstjenesten ved SiV m.fl.

FLekS: Fysisk aktiv Lek i Sandefjordsbarnehagene. Dette er et samarbeid mellom barnehage, fysioterapeut og helsestasjon. Fokus er deling og utvikling av kompetanse, og barnas individuelle behov knyttet til fysisk aktiv lek, både på forebyggende nivå og ved samhandling rundt enkeltbarn.

Tenk Sammen: Samhandlingsmodell innenfor kommunalområdet Kunnskap Barn og Unge (KBU), med fokus på samhandling og sammenheng mellom tjenestene for barn og unge i Sandefjord. Arbeidet drives på individnivå, tjenestenivå og kommunenivå.

3.0 BARNEHAGENS MÅLSETTINGER

3.1 Barnehageloven

Alle barnehager må bygge sin virksomhet på Lov om barnehager (barnehageloven) med forskrifter, samt internasjonale konvensjoner som Norge har sluttet seg til – herunder FNs barnekonvensjon. Stortinget har i barnehageloven fastsatt overordnede bestemmelser. Kunnskapsdepartementet har fastsatt forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Barnehagens samfunnsmandat
Barnehageloven § 1 Formål:

"Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering" (Barnehageloven, 2005).

Endringer i barnehageloven 2026:
Stortinget har vedtatt endringer i barnehagelovens regler om styring og finansiering av barnehagesektoren.

3.2 Helse og miljø

Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger er hjemlet i Folkehelseloven. Alle barnehager skal ha et internkontrollsystem som sikrer at barnehagens aktiviteter er i tråd med denne forskriften. Smiehavna Gårdsbarnehage bruker internkontrollsystemet PBL Mentor HMS.

4.0 BARNEHAGENS PEDAGOGISKE INNHOLD

4.1 Visjon og pedagogisk grunnsyn

Smiehavnas visjon er: **Jeg kan når jeg er trygg**. Alle barn og ansatte skal få utfordringer å vokse på, ut fra sitt ståsted. Men vi trenger et godt grunnlag for å tørre å ta fatt på oppgavene som står for tur: Tillit til de som er rundt oss og tro på egne evner. Å føle seg sett og verdsatt for den man er, styrker selvfølelsen og gir trygghet. Opplevelse av mestring øker selvtilliten og gjør oss i stand til å takle nye utfordringer.

Personalet i barnehagen har kommet fram til noen kjerneverdier som er gjeldende i vårt samspill med barna, familiene deres og hverandre. Vi skal bestrebe et inkluderende miljø som bærer preg av Samhold, Engasjement og Respekt – forkortet SER, og målet er at vi SER hverandre og praktiserer verdiene våre.

4.2 Psykososialt barnehagemiljø

Mennesker gir og får mye gjennom deltakelse i et fellesskap. Det handler om å utvikle følelsen av egenverd og om sosiale ferdigheter, kunnskap og holdninger. Det er viktig å forstå hva andre forventer av oss, og å kunne ta kontakt og opprettholde vennskap på en god måte. Vi arbeider med å utvikle gode relasjoner og et inkluderende fellesskap i barnehagen. Vi vil fremheve barnas positive handlinger og gode egenskaper eller styrker, slik at disse kan forsterkes. I samspill med andre barn og voksne skal vi utvikle evne til samarbeid, selvhevdelse, selvkontroll, empati og ansvarlighet.

Vi skal sikre at alle barn i Smiehavna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. I samsvar med barnehageloven har barnehagen nulltoleranse mot krenkelser og arbeider forebyggende med å fremme helse, trivsel, lek og læring hos alle barna. Vi forholder oss også aktivt til Plan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø fra Sandefjord kommune. Personalet samarbeider med hjemmene om dette.

Alle som arbeider i barnehagen omfattes av aktivitetsplikten. Vi skal følge med på hvordan alle barna våre har det og melde fra til styrer ved mistanke om, eller kjennskap til, at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Ved alvorlige tilfeller skal eier underrettes. Barnehagen skal undersøke saken. Dersom en undersøkelse som barnehagen selv har initiert viser at barnet ikke har det trygt og godt hos oss, lager vi en skriftlig plan med egnede tiltak og gjennomfører denne. Dersom et barn eller foreldrene uttrykker at barnet ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal undersøkelse gjennomføres og uavhengig av utfall, skal tiltaksplan utarbeides.

Skjerpet aktivitetsplikt inntrer dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn.

Krenkelsesbegrepet er objektivt i den forstand at det må bero på en helhetlig vurdering om noe er en krenkelse, ikke bare på det enkelte barns opplevelse. Samtidig skal barnehagen ta barns subjektive oppfatning av barnehagemiljøet på alvor.

4.3 Danning gjennom omsorg og oppdragelse

Alle barn har rett til å møtes med god omsorg basert på egne behov. Vårt mål er å skape et positivt sosialt fellesskap på gården og gi grobunn for en sunn personlig utvikling hos det enkelte barn. I samarbeid med foreldrene skal vi legge til rette for en god tilvenning til barnehagen, slik at barna etter hvert føler tilhørighet og trygghet. Vi skal sette av tid og rom til å bli kjent, og sørge for at det etableres gode relasjoner mellom barna og personalet og barna imellom. Vi skal også arbeide for å skape trygghet for barn og foreldre i overganger mellom avdelingene.

Vi skal se arbeidet med omsorg, lek, læring, danning, sosial kompetanse og kommunikasjon i sammenheng. Omsorg og danning handler blant annet om å overføre verdier og sette grenser. Barnehagen skal fremme samhold og solidaritet, og barna skal forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet. Vi voksne har alle forskjellig ballast fra egen oppvekst, utdanning og livserfaringer. I hverdagen ligger disse føringene, samt normer og regler fra styringsdokumenter og planer for barnehagen, til grunn for hvordan vi oppfører oss overfor hverandre og brukerne av barnehagen. De voksne etterstreber å være gode rollemodeller, fordi barn imiterer og reflekterer over andres holdninger og handlinger. Impulsene vi gir skal bidra til at barna oppfatter hva som er akseptabel oppførsel i samvær med andre, og de danner grunnlag for barnas eget sett med normer og regler. Denne prosessen foregår kontinuerlig i hverdagen, i barnehagen og hjemmet.

I barnehagen skal vi legge vekt på de kristne og humanitære grunnverdiene, slik de framstår i vår kulturarv. Barnas egne uttrykk og handlinger skal også verdsettes og følges opp. Barna skal oppmuntres til å vise omsorg for hverandre.

4.4 Danning gjennom lek og læring. Progresjon

Barnehagen skal gi god tid til barnas egen lek. Leken er en viktig side ved barnekulturen og har stor egenverdi. Her er barna kompetente og engasjerte. Leken er frivillig og på liksom, og her er rom for å lære sosiale og språklige ferdigheter, trene motorikk og sanser, være kreativ, få uttrykke seg på ulike måter, oppleve vennskap og erfare glede. Leken er arena for allsidig utvikling og læring i samspill med andre barn, med personalet til veiledning og støtte. Alle skal føle at de er inkludert i fellesskapet og leken.

Rammene våre for lek og læring er gården og skogen rundt. Leken foregår inne og ute, i forskjellig terreng og vær. Personalet i barnehagen vår skal legge til rette for variert lek gjennom organisering og utstyr, og tilføre nye inntrykk og kunnskaper gjennom opplevelser i barnehagen og nærmiljøet. Avdelingene tilrettelegger også for allsidig læring gjennom planlagte lekpregede aktiviteter. Barn er ulike og på forskjellige stadier i utviklingen. De bestemmer langt på vei hva som læres i hverdagen, og hvordan. Vi må ta utgangspunkt i barnas egne kunnskaper, innspill og interesser, for vi vet at barn lærer best når de er engasjerte. De lærer også best gjennom å gjøre sine egne oppdagelser og erfaringer, med kroppen.

Rammeplanen konkretiserer syv fagområder vi må forholde oss til og formidle kunnskaper om og erfaring fra. Rammeplanen sier: "I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. (…) Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser" (Kunnskapsdepartementet, 2017, kap. 3).

Vi kartlegger deler av barnas utvikling etter bestemte kriterier i forkant av foreldresamtaler høst og vår. Slik får vi bedre kjennskap til ståsted og progresjon, interesser, behov og gruppedynamikk. Dette legges til grunn for samarbeid med hjemmene og videre omsorg og ansvar for barnet.

4.5 Barns medvirkning

Barn i barnehagen skal få ha innvirkning på alle sider ved sin egen hverdag. Deres synspunkter skal tillegges vekt ved planlegging og vurdering av arbeidet vårt, enten de uttrykkes verbalt eller med kroppsspråk. Det fastslår rammeplanen.

Hvert barn bør føle at man er en del av gruppa og skal lære å vise hensyn til andre, men også oppleve seg sett og hørt som individ. Vi arbeider med å opprettholde et lyttende miljø hvor både barna og de voksnes ønsker og behov vises respekt, og hvor det er rom for endringer i planer og rutiner. Det krever voksne som er støttende og lydhøre for barnas uttrykksmåter og som bruker observasjon, refleksjon, fagkunnskap og kompetanse som grunnlag for videre arbeid.

4.6 Tilvenning

Vi inviterer til to besøksdager i forkant av oppstart for nye barn, dette pleier å skje i juni. Her deler vi noe informasjon, hilser på de ansatte og gjør oss litt kjent med barnehagen og husdyra. Den første uka har vi så tre dagers tilvenning med foreldre mer eller mindre til stede, samt korte dager. Vi har oppstartssamtale som innledning på god dialog og samarbeid med hjemmet. Vi tilpasser oss i stor grad barnets behov i tilvenningsfasen, og arbeider for å etablere nye, gode relasjoner, slik at barnet og familien får en trygg og god oppstart i barnehagen.

4.7 Overganger innad i barnehagen

Vi forbereder barn og foreldre på overganger mellom avdelingene. De skal bli kjent med nytt personale, barn, rom og rutiner. Vi er en forholdsvis liten barnehage og er ofte litt kjent med familie og barn i forkant av interne overganger. Når det passer, er ny pedagogisk leder til stede på foreldresamtale. Barnet besøker sin nye avdeling en del ganger før overgang, da sammen med kjente ansatte, for å bli litt kjent og trygg på nye omgivelser. Dette er nedskrevet i overgangsrutinene i vårt HMS-system.

4.8 Overgang barnehage – skole

I lek, planlagte aktiviteter og hverdagsaktiviteter foregår det danningsprosesser. Det løpes og klatres, sorteres, fortelles, rimes, tegnes, leses, synges og spilles. Vi øver på selvstendighet og overfører verdier og normer til hverandre. Sammen med mange andre små og store hendelser er dette med på å forberede barna til skolestart.

Neste års skolestartere møtes ukentlig på førskolegruppe med fokus på sosiale og faglige ferdigheter.

Barna i Smiehavna har noe samvær med de eldste barna i Kodal barnehage og evt. Napperød Naturbarnehage for å sikre at møtet mellom fremtidige klassekamerater oppleves tryggere. Det blir også arrangert besøksdag på skolene barna skal til. Fra kommunalt hold er det utarbeidet en egen

plan for samarbeid mellom barnehage og skole, Rutine for sammenheng og samarbeid i overgangen fra barnehage til skole og SFO, og vi forholder oss aktivt til denne.

4.9 Planlegging, dokumentasjon og vurdering

Planlegging:

- Avdelingene planlegger arbeidet sitt i henhold til barnehageloven, rammeplan, vedtekter og virksomhetsplan. Personalgruppene på hver avdeling utarbeider sin aktivitetsplan med grovstrukturert innhold for året. Denne er hovedtema for høstens foreldremøte, hvor foreldrene gis mulighet for medvirkning. Aktivitetsplanene er del av barnehagens årsplan.
- Det utarbeides mer detaljerte periodeplaner av ulik art. Noen forblir interne, mens andre presenteres på oppslagstavler, foreldremøte eller i systemet Kidplan. Foreldre kan komme med innspill til planene.
- Barnehagen har fem planleggingsdager i året.

Dokumentasjon:

- Vi dokumenterer arbeidet vårt og barnas virksomhet på flere måter: Referater, sjekklister, månedsbrev, notater og bilder fra hverdagen til intern bruk eller for foreldrene som oppslag i barnehagen eller via Kidplan, samt gjennom produkter barna har laget.
- Praksisfortellinger fra hverdagen er en form for dokumentasjon som kan synliggjøre vår rolle i samværet med barna.
- I forkant av foreldresamtaler observerer vi barna i daglig samspill og dokumenterer i form av skjema Alle med og eventuelt TRAS, Tidlig Registrering av Språkutvikling. Dette blir del av grunnlaget for refleksjon omkring utvikling, videre arbeid og samarbeid om barnet.

Vurdering:

- Når vi bruker dokumentasjon som grunnlag for refleksjon og læring, kaller vi dette pedagogisk dokumentasjon. Mye av dokumentasjonen skal vurderes og legges til grunn for fremtidig arbeid. Vurdering av aktivitetsplanene og periodeplaner foregår på møter underveis og i etterkant av en naturlig inndelt periode. Vi ser på metoder og faglig innhold. Hensikten er å kunne justere planene for virksomheten vår slik at den fungerer best mulig for barnegruppa, foreldrene, personalet og innenfor øvrige rammer.
- Personalet skal være oppmerksomme på hvordan barna i gruppene påvirker hverandre, lytte til barnas synspunkter og legge det til grunn for organisering og stimulering. Dette blir uformell, løpende vurdering.
- Særlig i forbindelse med foreldresamtaler har personalet på avdelingen refleksjonssamtaler rundt hvert barn, basert på erfaringer, observasjoner og foreldrenes innspill. Hensikten er å fremme barnets trivsel og utviklingsmuligheter. Selve foreldresamtalene kan også være en form for evaluering av barnehagens arbeid.
- Praksisfortellinger er små historier fra hverdagen som kan si noe om kvaliteten på arbeidet vårt. Personalet kan sette ord på det som skjedde i en bestemt situasjon, med blikk på den voksnes handlinger og barnets reaksjon. En slik vurderingsform fremhever taus kunnskap som kompetanse, og tradisjoner, vaner og uvaner som ofte er selvfølgelige i hverdagene.

Hensikten er bevisstgjøring av faget og å lære av hverandre og barna. Dette vil foregå på forskjellige møter året igjennom.

- Mot slutten av året skal vi også evaluere årsplanen felles i personalgruppen. Vi skal vurdere om vi har nådd målene vi satte oss gjennom å sette ord på arbeidsmetoder som fungerte godt samt områder med forbedringspotensiale, og ha fokus på innhold og barnas utbytte. Dette skal også bidra til å sikre progresjon i arbeidet med fagområdene.
- Vi gjennomfører årlig Foreldreundersøkelsen i barnehage fra Udir og gjennomgår resultatene i barnehagen for stadig å forbedre oss.
- Personalet skal jevnlig vurdere om dokumentasjonsformene er hensiktsmessige.

5.0 FAGOMRÅDENE

"Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter (...) Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter" (Barnehageloven, 2005, § 2).

Dette betyr at vi må ta utgangspunkt i barnas alder, modenhet, interesser og erfaringer når vi arbeider med fagområdene i formelle og uformelle situasjoner. I hverdagen vil områdene også være flettet inn i hverandre, og vår jobb blir å synliggjøre og legge til rette for stadig nye læringssituasjoner innenfor de syv fagområdene. Dette krever årvåkne, engasjerte og lyttende voksne.

Barnehagen har hovedvekt på ett fagområde per halvår, og avdelingene tar utgangspunkt i sin barnegruppe i planleggingsarbeidet.

5.1 Kommunikasjon, språk og tekst

Mål:

- Barnehagen skal drive tidlig og god språkstimulering basert på barnas utviklingsnivå, interesser og erfaringer.
- Barna skal bruke språk til å delta i lek og skape positive relasjoner.
- Barna skal få positive erfaringer med ulike språklige uttrykk og formidlingsmåter.

Metode:

- Felles opplevelser og aktiviteter for barnegruppen gir felles referanser.
- Delta i eller observere leken, legge til rette for variert lek. Alle barn skal inkluderes i språkstimulerende aktiviteter, herunder lek. Oppmuntre til aktiv bruk av språk i konfliktløsning.
- Personalet skal være gode språklige forbilder og sette ord på hendelser, følelser og gjenstander i dagligtale med barna. Ta seg tid til den spontane hverdagssamtalen. Barna skal få lytte, samtale og reflektere i større og mindre grupper.
- Bruke lek, konkreter, bøker og språkverktøy for å stimulere til bedre begrepsforståelse, ordforråd og uttale. Skape glede og entusiasme rundt sang, fortelling, rim, regler og eventyr. Bøker tilgjengelig for barna.
- Sette i gang lese- og skriveaktiviteter. Leke med språk, lyd, rim og rytme.
- Synliggjøre og støtte kulturelt og språklig mangfold.

- Bruke observasjonsverktøy, for eksempel TRAS, ved behov for detaljert kunnskap om språk- og kommunikasjonsferdigheter hos enkeltbarn. Ivareta god foreldredialog.

5.2 Kropp, bevegelse, mat og helse

Mål:

- Alle barn skal oppleve trivsel, glede og mestring ved lek og aktiviteter.
- Få kroppslige erfaringer og utfordringer gjennom friluftsliv til alle årstider.
- Utvikle forståelse og respekt for egen kropp og for at alle er forskjellige.
- Kunnskaper om kroppen, etablere gode vaner og sunt kosthold.
- Personalet skal ivareta sikkerhet og helse, og kunne utføre førstehjelp.

Metode:

- Aktivt og støttende personale som er til stede i leken og anerkjenner barnas mestring.
- Legge opp til en god dagsrytme mht. aktivitet, måltid og hvile.
- Oppmuntre til erfaringer fra hverdagsaktiviteter for å utvikle selvhjelpsferdigheter.
- Videreføre barnas eget initiativ og legge til rette for lek og sosiale aktiviteter som gir ulike motoriske bevegelser, sanseopplevelser og mestringsopplevelser for alle barn.
- Bruke naturen som omgir oss til å gi kroppslige utfordringer og sanke erfaringer fra ulikt vær og årstider.
- Arbeide med kroppen som tema – retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser, kunnskap om kroppen.
- Legge til rette for trivelige måltider i et trygt og godt fellesskap.
- Følge opp førstehjelpskurs, ha nødvendig førstehjelpsutstyr tilgjengelig, egnede lekeapparater, skape gode hygieniske rutiner gjennom bl.a. håndvask.

5.3 Kunst, kultur og kreativitet

Mål:

- Videreutvikle fantasi, skaperglede og kreativ tenkning.
- Gi rom for utforskning, fordypning og progresjon.
- Styrke barnas kulturelle identitet og personlige uttrykk.
- Være sammen om kulturelle opplevelser og få innblikk i varierte uttrykksformer.

Metode:

- Gi rom for barnas initiativ. Dokumentere og vise respekt for barnas kulturelle ytringsmåter.
- Arrangere møter mellom barna og ulike kunst- og kulturuttrykk.
- Sette i gang små og store prosjekter som kan stimulere fantasien og inspirere til skapende aktiviteter. Tilrettelegge for sang og musikk, fortellinger formidlet på ulike måter, formingsaktiviteter, dans, rollespill og rollelek.
- Erfare ulikt naturmateriale. La høytider og naturens skiftninger bli til inspirasjon for kreativitet og skaperglede.

5.4 Natur, miljø og teknologi

Mål:

- Begynnende forståelse for en bærekraftig utvikling: Miljøvern, menneskers og dyrs utnyttelse av naturen, se sammenhenger i kretsløp.
- Kunnskap om planter, dyr, vær og årstider.
- Bli glad i å bevege seg ute og undre seg over naturen.
- Se hvordan ulike teknikker og teknologi kan nyttes i lek og hverdagsliv.

Metode:

- Bruke barnehagens uteområde aktivt i leken, glede seg over å være ute og drive aktivitet sammen.
- Studere og undres over planter, dyr, endringer i årstider og vær.
- Stelle og fôre husdyra, lære hvordan vi bør omgås dem, overføre kunnskap om dyra i naturlig sammenheng. Følge livsløp. Se nytteverdi, for eksempel sanke egg.
- Så grønnsaker og planter i liten skala.
- Samtale om og utforskning av bondens verktøy og maskiner.
- Kildesortering: Dyra får matrestene våre. Sortere avfall til resirkulering.
- Bruke litteratur og internett i kunnskapsformidlingen.
- Digitale verktøy kan brukes i hverdagen for informasjon, bilder, film, tekstskaping, spill m.m.
- Eksperimentere, systematisere og beskrive naturlige fenomener i tråd med barnas erfaringer og alder.

5.5 Antall, rom og form

Mål:

- Utvikle barnas matematiske kompetanse og interesse gjennom lek, eksperimenter og hverdagsaktiviteter.

Metode:

- Rette oppmerksomheten mot fenomener som farger, former, mønstre, antall og størrelse i hverdagen. Bruke matematiske begreper i dagligspråket.
- La barna gjøre erfaringer fra plassering og orientering både inne og ute.
- Undre seg sammen, vekke nysgjerrigheten og glede seg over å utforske og eksperimentere med ulike materialer.
- Se leken som erfaringsarena. Observere og tilrettelegge for videre utvikling gjennom lekemateriell, samtaler, impulser, utnyttelse av arealer og organisering av barnegruppa.

5.6 Etikk, religion og filosofi

Mål:

- Overføre samfunnets grunnleggende normer og verdier til barna.
- Vise interesse og respekt for hverandres kulturelle og religiøse bakgrunn.
- Kjennskap til kristne høytider og tradisjoner, samt kunnskap om andre livssyn og religioner når de er representert i barnegruppa.
- Se etikk, religion og filosofiens plass i kultur og samfunn, og oppleve at ens egne betraktninger om livet er viktige.

Metode:

- Personalet må arbeide i samsvar med barnehagens verdigrunnlag og være bevisste rollemodeller. Formidle normer og verdier i hverdagssituasjoner og bidra konstruktivt i barnas konflikter.
- Markere aktuelle tradisjoner og høytider. Kirkevandring.
- Følge husdyra fra fødsel til død og naturens endringer gjennom årstidene.
- Lytte og møte barnas tanker om tilværelsen med undring og interesse.

5.7 Nærmiljø og samfunn

Mål:

- Erfare at alle påvirker og får delta i barnehagens fellesskap uavhengig av egenskaper og bakgrunn. Utvikle tillit til egen deltakelse i fellesskapet.
- Jenter og gutter har like stor verdi, muligheter og rettigheter.
- Kjennskap til barnehagens nærmiljø.
- Innblikk i andre kulturer og menneskers hverdag.

Metode:

- Turer og opplevelser i nærmiljøet, deltagelse i ulike fora, lokalhistorie.
- Forebygge mobbing og diskriminering; skape forståelse for andres levemåter og livsvilkår gjennom blant annet å støtte SOS-barnebyer, litt kjennskap til barnekonvensjonen, samenes historie og plass i norsk kultur, holdningsarbeid.
- Gi gutter og jenter like muligheter til utfoldelse og kontakt med voksne.
- La barna erfare hvordan de kan påvirke egen og andres hverdag gjennom valg og innspill.

6.0 DIVERSE INFORMASJON

6.1 Om vedtekter

Barnehagens vedtekter ligger på hjemmesiden og kan fås i papirform for de som ønsker det. Her beskrives barnas forsikring, HMS, ferie og annet.

6.2 Telefonnumre

Telefon hovednr.: 33 44 28 20
Telefon Barkebilla: 962 22 204
Telefon Humla: 962 21 060
Telefon Marihøna: 962 21 112

6.3 Vår hjemmeside

www.smiehavna.no